

מאימתי פרק ראשון תענית

ב.

עין משפט נר מצוה

א א ב ג מ י פ צ
ה הלכות פתלה הלכה טו
סמך ענין יט טו ט"ש"י א"ח
ק"י קיד ספ"ק 6 וסומן
תפס ספ"ק 2:
ב ד מ"י שם הלכה 7
נז ספ"ק שם טו ט"ש"י
א"ח ס"י ק"י ספ"ק 4:
ג ה מ"י שם הלכה 7
יב וסמך שם טו ט"ש"י א"ח
ס"י ר"ז ספ"ק 4:
ו מ"י ש"פ א"ח הלכה 8:

מאימתי. מיום טוב האחרון של חג. שמיני לליל יצונו צוסכה ואפילו האידנה אינו אלא מדרבנן משום ספיקא ואע"ג דצוקיאין צקציעא דירחא גורה שמא יחזור הדבר לקולו או משום מנהג אצותינו צידנו כדאי"פ פ"ק צדינה (דף ד:) ולכן מדכרינן

אבל כל שצדנה לא שהגשמים צימי סוכה סימן קללה הן לדתנין פרק שני דסוכה (דף כח:) משל לעבד וכי: **אם בן.** אם אמה אומר מזכירין אע"פ שאין שולחן הוהיל ומשמע צעונתו אף צקין זיכירו ומה אמה נותן סימן מ"ט הראשון ור' אליעזר אומר צצרייתא צגמרה כל הקין אם צל להזכיר מוכיר דלעולם צעונתו משמע מיהו עדי השמא לא רמי עליה חובה אבל צי"ט ראשון חובה לרעות לפני שאלה שכל הצל נקסע מקדים ומרעה ואסימן קללה לא קפדינן ורבי יהושע קפ"י: **התם.** פירוש צסדר זרעים צצרכות פרק אין עומדין (דף גב.) וליתני התם מאי שנה כו' כלומר אמאי תנא הכא צמועד מאי דתני התם צסדר זרעים: **אלא תנא מראש השנה קא סליק.** פירוש ור"ה הוה צסדר מועד ואם תאמר ואכתי ליתני צסדר זרעים וי"ל דהכא עיקר דלמך צצוג נידונין על המים וורוחא דמילתא לרעות לפני שאלה לך צציק ע"י הכא אבל צסדר זרעים (ס) אומרים מוכירין גצרות גשמים אפער דמשמע לעולם כמו תחית הממים או הצדלה צצוגן הדעת: **ור"תני מאימתי מוכירין (ט) גשמים מאי גבורות**

מזכירין גבורות גשמים רבי אליעזר אומר מיום טוב הראשון של חג ר' יהושע אומר מיום טוב האחרון של חג אמר לו ר' יהושע הואיל ואין הגשמים אלא סימן קללה בהג למה הוא מזכיר אמר לו ר' אליעזר אף אני לא אמרתי לשאול אלא להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם בעונתו אמר לו א"כ לעולם יהא מזכיר אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים ר' יהודה אומר * העובר לפני התיבה ביו"ט האחרון של חג האחרון מזכיר הראשון אינו מזכיר * ביו"ט הראשון של פסח הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר: **גמ'** תנא היבא קאי דקתני מאימתי תנא התם קאי דקתני * מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים * ושואלין בברכת השנים * והבדלה בחוגן הדעת וקתני מאימתי מזכירין גבורות גשמים וליתני התם מ"ש דשבקיה עד הכא אלא תנא מראש השנה סליק דתנן * ובחג נידונין על המים ואיידי דתנא ובחג נידונין על המים תנא מאימתי מזכירין גבורות גשמים וליתני מאימתי מזכירין על הגשמים בגבורה שנאמר * עושה גדולות (ב) עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר וכתיב * הנותן מטר על פני ארץ ושולח מים על פני חוצות מאי משמע אמר רבה בר שילא אתיא חקר חקר מברייתו של עולם כתיב הכא עושה גדולות עד אין חקר וכתיב התם * הלא ידעת את הארץ לא יעקף ולא ייגע אין חקר לתבונתו * וכתיב * מכין הרים בכחו נאור בגבורה ומנא לן דבתפלה דתנא * לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם * אזוי היא עבודה שהיא בלבבך

מאימתי מוכירין גבורות גשמים. שאומר משיב הרוח ומוריד הגשם. ובגמרה מפרש טעמא אמאי קרי ליה גבורות גשמים מפני שירדין בגבורה שנאמר עושה גדולות וגו': **סימן קלנה צצוג הן.** כדאמרינן צצמ' סוכה ומוטר לפנות משתחרר התקפה משל לעבד שצא לנחור כוס לרבו ואפ"ך לו קיתון על פניו ואל"ל אי אפשי צצמושך כלומר כשהגשמים יורדין לסוכה הכל יולאין ונראה שאין הקצ"ה חפץ שנשתמש בפניו ואמאי מתחילין להזכיר גבורות גשמים צצוג ונראה שהא

מתפלל ציצא מטר צצוג: **לא אמרתי לשאול.** שיתפלל על הגשמים צצוג כגון ומן טל ונטיר: **אלה להזכיר.** שמתחיל להזכיר צצוג גצרות של מקום שמוריד גשמים: **צעונתו.** כלומר צצונתו: **אם בן.** ואמאי פוסק צצפסח מלהזכיר: **גמ' סנה היבא קאי.** כלומר מדקתני מאימתי מכלל דפשיטא ליה להאי תנא דתיצי"ס להזכיר והיכא חזינן דמצינן להזכיר: **התם קאי.** מזכירין גצרות גשמים כו' צצמסכת צצרכות: (1) **וליתני התם.** צצמסכת צצרכות סמוך דתני מזכירין ליתני מאימתי: **מ"ש דצצקיה עד הכא.** כלומר האי דקתני הכא צסדר מועד מאימתי ליתני התם (1) דקתני מזכירין צצמסכת צצרכות ליתני מועד זרעים: **עד הכא.** עד סוף מועד: **אלא.** לא תימא דהא דקתני מאימתי דהתם קאי דתנא מראש השנה סליק ששיניהן צסדר אחד הן להכי לא מני לנימיר מאי שנה דצצקיה עד הכא: (1) **צצוג.** הוי דין על המים ומשום דתני אימתי זמן הזכרה (2): **ואיידי דתני צצוג נידונין.** כלומר אגז דתנא צצוג נידונין על המים קצצר צצפשיה הואיל ונידונין צצוג על המים ש"מ צעינן להזכיר עיינא דמילא לרצוי על המים דליתו לצכרה להכי קתני מאימתי מזכירין: **כפיצ עושה גדולות** (1) **עד אין חקר.** אלמא דכתיב חקר צצגשמים וכתיב חקר צצצרייתו של עולם מה צצרייתו של עולם כתיב ציה גצורה אף גשמים הוי כמאן דכתיב ציה גצורה: **ואמר רבי יוחנן שלט מפפחות.** היינו שלא נמסרו לשליח אחד צידד (1) **יפסח ה'.** ולא שליח

(א) [צצרכות 3, 4] (ב) שם 3, 4
(ג) ר"ה טו, 8 (ד) ו"ל עושה גדולות ואין חקר נפלאות עד אין מספר (ואינו כ' פ"ט) וכן כ"ח למעשה"ל פ"ט ו"ג ו"ג לקמן ע' ומה לא. (פ"י) הרע"ב מ"צ פ"ה צצצרכות דרישין אמ להביה על דרך ה"ל, 8 (ט) סנהדין ק"ב. (ו) ר"ש מ"ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' שנאמר עושה גדולות ואין חקר נפלאות כו' ל"ל ומיתב עד נמתק ור"ב (ראי' ה') (ב) שם אין חקר לתבונתו נותן ליעקף כח ורעיו מנין הרים: (ג) שם ואלו הן מפתח של חיה ומפתח של תחית הממים מפתח של חיה מנין דכתיב ויזכור אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה ומפתח של גשמים מנין דכתיב יפתח ה' קנין פתח ארץ בעתו ויפתח ה' חמית הממים וכו' ל"ל: (ד) רש"י ד"ה מאי שנה לא ליתני התם היבא דתני כו' דרע"ס אמאי שבקיה עד הכא כו' ל"ל דה"ל: (ה) ד"ה צצוג כו' וזמן הזכרה לישנא אחרינא ואיידי דתני כו' ל"ל דה"ל: (ו) ד"ה כתיב עושה גדולות ואין חקר כו': (ז) ד"ה ואמר רבי צידד. ר"ב דקא קשו"ל ליה קושיית הש"ס: (ח) תוס' ד"ה אלא לא כ"ל צסדר זרעים דתני מזכירין ל"ל: (ט) ד"ה וליתני מאימתי מזכירין על הגשמים כו' פרק אין עומדין דקתני כי הכא מזכירין גצרות גשמים ושולחן וכו' אמאי לא כו' ל"ל ומיתב הגשמים מפתח (1) ד"ה שלט כו' דמפתח הגשמים נמסר לאלהיו:

מוסף רש"י

מזכירין גבורות גשמים. משיב הרוח, שאינו לשון צצקיה אלא לשון הזכרה צצצוג (צצרכות 3, 4). ג' מפתחות יבדו של הקב"ה שלא נמסר ביד שליח. על אזו"ל של הקב"ה ש' מפתחות ומסרם ליד שלושים הממונים, אבל ג' מפתחות י' לו צידד שלא מניע שליח עליהם מלצדקת אלא צידד הם ולא רצה למסור שליח עליהם (סנהדין ק"ב).

רבינו גרשום

מאימתי מזכירין גבורות גשמים. שאומר מוריד הגשם. מאחר שהגשמים סימן קללה הוא בהג. כדאמרן בסוכה, משל לעבד שמשמש לרבו והפך לו רבו קיתון על פניו, כלומר שאינו חפץ בו, אף כך כשירדין גשמים בהג יוצאין הכל מן הסוכה ונראה שאין חפץ הקב"ה שישבכו בסוכה, ואמאי מתחיל להזכיר גבורות גשמים שהוא מתפלל שירדו גשמים בהג. לא אמרתי לישאול. שיתפלל על הגשמים בהג, אלא להזכיר. למה צצוג גשמים בעונתם לאחר החג כצצריין. אם כן לעולם יהא מזכיר. אפי' בימות החמה, שמוריד גשמים בעונתו. גמ' התם קאי מזכירין כו'. במס' ברכות. וליתני התם. במס' [צצרכות] סמוך לדתני מזכירין כו' ליעולם יהא מזכיר. אפי' בימות סדר זרעים. תנא מרי"ה סליק(1). ששיניהם בסדר אחד הן, להכי לא מצי למימר מ"ש דשבקיה עד הכא. כתיב עושה גדולות עד אין חקר. אלמא דכתיב חקר בגשמים, וכתיב חקר בבריייתו של עולם, מה בבריייתו של עולם כתיב בכח גבורה אף בגשמים צצצרכות דכתיב [בין] גבורה. שלא נמסרו. לשלחן ביחוד ביד שליח. ויפתח ה'. ולא שליח,

תורה אור השלם

1. עשה גדולות ואין חקר ונפלאות עד אין מספר: איב ה ט
2. הנתן מטר על פני ארץ ושלח מים על פני היצורות: איב ה י
3. הלאו ידעך אם לא שמתת אלהי עולם י בורא קצות הארץ לא יעקף ולא ייגע אין חקר לתבונתו: ישיניהו כ כח
4. תעבדו בקול לבעבבם בגבורה: תהלים סה ז
5. ויקח אם שמע תשמעו אל מציני אשר אנכי מצוה אתכם היום לא יתקבא בקל יי אלהיכם ולעבדו אתי לבעבבם ויקבל נפשכם: דברים יא ג
6. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואתפח דגנך ותישך ויצדק: דברים יא ד
7. יפתח לך יין את אוצרו העושר את השמים לתת מטר ארץ בעתו ולקבך את כל מעשה ידך ויתקו גוים ריבם ואתה לא תלחז: דברים כח י
8. ויזכור אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה: בראשית ל כב

רבינו חננאל

אידי דתנן במתניתין מאימתי מזכירין גבורות גשמים, מקשי תנא היבא קאי דקתני מאימתי. כלומר, מי הזכיר שזכיר גבורות גשמים עד שיאמר מאימתי מזכירין גבורות גשמים. ואמר ר' יוחנן שצריאת עולם וכי היכי דהאי חקר צצריאת העולם רוצה לומר צצצרכות כמו כן הכא גצי גשמים האי חקר נמי רוצה לומר גצרות אכן יש להקשות אמאי נקט גצרות עפי מכה וכמו כן הוה לן נקט למימר מאימתי גשמים כח גשמים או ליתני גדולות משום טעמא דליכא כח ואיכא גדולה אי נמי משום דהצרכה מתחלת גצצרכות להכי נקט גצצרכות: **שלישיה מפתחות שלא נמסרו** (1) נמסרין לאלהיו וכן מפתח של תחית הממים וכן לאלישע דכתיב (מלכים א' ח') ויאמר אליהו חי ה' וגו' דה"ג אומר צצצריין דלוקמן (דף גב.) וי"ל דהא דקאמר שלא נמסרו לשליח אינו ר"ל שלא נמסרו מעולם דהא של תחית הממים ושל גשמים נמסרו אלא לא נמסרו לעולם פירוש שהגשמים נמסרו לשליח יבדו של הקב"ה ונמסרו לשליח יבדו של הקב"ה. ואמר רבי יוחנן שלט מפפחות. היינו שלא נמסרו לשליח אחד צידד (1) יפסח ה'. ולא שליח

גשמים, שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים וגו'. מפתח של חיה, שנאמר וישמע

מ"ש דשבקיה עד הכא, כלומר מי קתני הכא בסדר מועד מאימתי אמאי דתני מזכירין במס' ברכות דהיינו